

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O PRIKUPLJANJU PODATAKA
PO OSIGURANICIMA O DOPRINOSIMA ZA OBVEZNA MIROVINSKA
OSIGURANJA, S KONACNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, studeni 2004.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje zakona sadržana je u članku 2. stavak 4. i članku 56. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE CE PROISTECI DONOŠENJEM ZAKONA

1. Ocjena stanja

Uredbom o osnivanju Središnjeg registra osiguranika («Narodne novine» broj 101/99) i Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima («Narodne novine» broj 49/99, 63/00 i 103/03) utvrđene su osnovne djelatnosti REGOS-a: koje obuhvaćaju prikupljanje i evidentiranje podataka o doprinosu za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, zaprimanje prijave o pristupanju i promjeni članstva u obveznom mirovinskom fondu, te vođenje jedinstvenog računovodstva osobnih računa članova obveznih mirovinskih fondova.

U tom trenutku podaci o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak vezani uz obracun place prikupljali su se pri različitim institucijama na različitim obrascima što je rezultiralo vođenjem istovrsnih podataka na više mjesta i neusklađenosti evidencija između pojedinih institucija.

Zbog toga je postojala potreba za objedinjenim prikupljanjem navedenih podataka što je trebalo rezultirati kvalitativnim iskorakom i racionalizacijom troškova za državu i poslodavce. Kako bi se uocila potreba za objedinjavanjem prikupljanja podataka o ovom dijelu javnih davanja operacionalizirala, donijet je, 16. prosinca 2001., Zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak, koji je objavljen je u »Narodnim novinama« broj 114/01.

Na temelju navedenog Zakona proširili su se poslovi REGOS-a tako da REGOS, pored poslova utvrđenih Uredbom o osnivanju i Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima obavlja i sljedeće poslove:

- vođenje registra podataka o placama, doprinosima, porezima i prirezima pojedinaca,
- razmjenu podataka s povezanim institucijama,
- izdavanje potvrde osiguranicima za ostvarivanje prava koje imaju značenje javne isprave.

Cilj prikupljanja podataka na jedinstvenom obrascu utvrđenim Zakonom, pored ostaloga, je i zamjena dijela obrazaca na kojima poslodavci izvješćuju institucije o istim podacima.

Radi nemogućnosti implementiranja u praksi istovremene zamjene predviđenih obrazaca sa uvođenjem novog jedinstvenog Obrasca R-S, u Zakon je ugrađena odredba dvojnog režima prikupljanja podataka i vođenja odgovarajućih evidencija do 31. prosinca 2003. do kada su se sve povezane institucije trebale pripremiti za prihvatanje podataka sa Obrasca R-S i zamjenu svojih obrazaca.

Zakonom o doprinosima za obvezna osiguranja («Narodne novine» broj 147/02 i 175/03) Porezna uprava je preuzela nadležnost za poslove utvrđivanja,

evidentiranja, naplate, nadzora te pokretanje i vodenje prekršajnog postupka za sve vrste obveznih doprinosa. Odredbama ovog Zakona promijenjen je način obračunavanja doprinosa i to tako da se doprinosi za zdravstveno osiguranje i doprinos za slučaj nezaposlenosti više ne obračunavaju samo na placu i terete obveznika obračuna doprinosa. Također su uvedene i nove kategorije osiguranika (osobe koje ostvaruju primitke od povremenog nesamostalnog rada i druge samostalne djelatnosti). Stupanjem na snagu i primjenom ovog zakona uvedena je obveza poslodavcima da o svim obveznim doprinosima izvješćuju Poreznu upravu i REGOS. Na ovaj način stvoren je svojevrsan paralelizam u sustavu izvješćivanja.

Radi usklađivanja sa Zakonom o doprinosima za obvezna osiguranja donijet je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak («Narodne novine» broj 153/02- u daljnjem tekstu: Zakon o izmjenama).

Ovim Zakonom o izmjenama, propisana obveza zamjene obrazaca za Ministarstvo financija – Poreznu upravu je prolongirana tako što članak 21. stavak 2. i 3. propisuje da od 1. siječnja 2003. prestaju važiti odredbe zakona i provedbenih propisa kojima je utvrđeno prikupljanje istih podataka koji se prikupljaju prema ovom Zakonu, uz izuzetak da odredbe zakona i provedbenih propisa kojima je utvrđeno prikupljanje podataka iz djelokruga Ministarstva financija – Porezne uprave, a čije je prikupljanje utvrđeno i ovim Zakonom prestaju važiti s danom 31. prosinca 2003.

Nakon izvršene analize podataka iz Obrasca R-S i obrazaca kojima poslodavci izvješćuju Poreznu upravu o obračunanim placama i doprinosima za obvezna osiguranja, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak utvrđeno je da Obrazac R-S sadrži većinu podataka iz obrazaca kojima poslodavci izvješćuju Poreznu upravu, ali zbog suštinskih razlika u pracenju podataka zamjena obrazaca nije provedena. Naime, Porezna uprava prati podatke o isplacenim placama u određenom mjesecu putem ID obrasca dok REGOS putem Obrasca R-S prikuplja podatke za određeni mjesec.

Uporabom Obrasca R-S, prestala je potreba prikupljanja ovih podataka u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (zamijenjeno je 9 tiskanica) što je regulirano predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju.

Analizom stanja nadležnosti za pracenje ovoga dijela javnih davanja (doprinosi za obvezna osiguranja, porezi na dohodak i prirezi porezu na dohodak), uočena je potreba za izmjenama i dopunama više propisa kojima se uređuje navedeno područje. Poradi međusobne prilagodbe u dijelovima gdje se presijecaju ili dupliciraju nadležnosti različitih ministarstava odnosno institucija, pokrenuta je, "u paketu", aktivnost oko izmjena zakona na koje se ta potreba prilagodbe odnosi.

U skupini propisa koje treba izmijeniti i dopuniti jest i Zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak.

S obzirom da izmjene Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja suštinski utjecu na vrstu podataka koje REGOS prikuplja od obveznika obračunavanja doprinosa, prikupljanje podatka o porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak izgubilo je svoju svrhu (zamjenu obrazaca Porezne uprave o ovom trenutku nije moguće provesti) tako da je u ovom trenutku racionalno i potrebno prikupljati na jednom obrascu samo podatke o doprinosima za obvezna osiguranja. Ove izmjene zahtijevale su bitno mijenjanje Zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o

obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak, pocevši vec od naziva zakona.

Slijedom recenoga, predlaže se donošenje novog zakona pod nazivom Zakon o prikupljanju podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja, kojim se Zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak stavlja izvan snage.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Konacnim prijedlogom zakona uređuje se:

- obveza prikupljanja, obrade i dostavljanja podataka po osiguranicima o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja,
- vrste podataka koje se prikupljaju,
- nacin prikupljanja i obrade podataka o doprinosima, te rokovi za dostavu podataka,
- djelatnost i nadležnost REGOS-a u postupku evidentiranja i obrade podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja,
- sadržaj registra koji vodi REGOS,
- postupak ispravljanja podataka u registru,
- obveza dostavljanja podataka o doprinosima za obvezna osiguranja,
- nacin korištenja podataka iz registra,
- kaznene odredbe.

3. Posljedice koje ce proisteci donošenjem Zakona

Donošenjem ovog Zakona opseg i nacin prikupljanja podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja uskladit ce se sa Zakonom o doprinosima za obvezna osiguranja, stvoriti uvjeti za ucinkovitiju provedbu izvješćivanja i vodenja evidencija o podacima potrebnim za kvalitetno funkcioniranje sustava obveznog mirovinskog osiguranja, te urediti nadležnosti u obavljanju poslova prikupljanja i dostave podataka između institucija koje koriste te podatke.

Predloženim nacinom prikupljanja podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja sustav se pojednostavljuje, a osiguravaju se i podaci potrebni za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja. Promjena bi u ukupnosti, uzevši u obzir sve institucije koje se koriste prikupljenim podacima u svom djelokrugu poslovanja, trebala rezultirati smanjenjem izdataka za poslove koji bi se obavljali na jednostavniji nacin, a sustav bi postao transparentnijim.

Propisivanjem kazni za prekršaj u slucaju nepodnošenja podataka, ocekuje se poboljšanje u tocnosti i ažurnosti podataka koje REGOS vodi u registru.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Provođenje ovoga Zakona neće zahtijevati dodatna financijska sredstava u Državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu s odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskog Sabora («Narodne novine» broj 6/02 – pročišćen tekst, 41/02, 91/03) predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku.

S obzirom da je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o doprinosima za obvezna osiguranja u proceduri donošenja po hitnom postupku nužno je istovremeno donijeti i ovaj zakon kako se ne bi preklapale nadležnosti u obavljanja poslova REGOS-a i Porezne uprave.

V. TEKST KONACNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Tekst Zakona dan je u obliku Konacnog prijedloga zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima za obvezna mirovinska osiguranja.

KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIKUPLJANJU PODATAKA PO OSIGURANICIMA O DOPRINOSIMA ZA OBVEZNA MIROVINSKA OSIGURANJA

I. OPCE ODREDBE

Clanak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje objedinjeno prikupljanje, obrada i dostavljanje podataka po osiguranicima o doprinosima za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (u daljnjem tekstu: doprinosi za obvezna mirovinska osiguranja), te podataka o njihovim uplatama.

(2) Objedinjeno prikupljanje, obrada i dostavljanje podataka u smislu ovoga Zakona odnosi se na sve vrste doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja.

Clanak 2.

Temeljem ovoga Zakona prikupljaju se i obrađuju podaci o:

1. obvezniku podnošenja podataka,
2. osiguranicima,
3. razdoblju, iznosima osnovica, vrsti i iznosu obračunanih doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja,
4. uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje,
5. uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti prema drugom dohotku prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja.

Clanak 3.

Prikupljanje, obradu i dostavljanje podataka iz clanka 2. ovoga Zakona obavlja Središnji registar osiguranika (u daljnjem tekstu: REGOS).

II. TEMELJNI POJMOVI

Clanak 4.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

1. *Objedinjeno prikupljanje podataka* je postupak prikupljanja podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja putem jedinstvenog obrasca po obvezniku podnošenja podataka i osiguraniku.

2. *Osiguranik* je u smislu ovoga Zakona osoba obuhvaćena obveznim mirovinskim osiguranjem te osoba koja prava iz obveznog mirovinskog osiguranja može ostvariti

samo u određenim okolnostima.

3. *Povezivanje podataka* su radnje kojima se povezuju podaci na Obrascu »Specifikacija po osiguranicima o obracunanim doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja« (u daljnjem tekstu: Obrazac R-Sm).

s podacima o uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, te doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za drugi dohodak.

4. *Registar* je skup podataka, za koje je ovim Zakonom propisana obveza prikupljanja i evidentiranja, sustavno vodenih u elektronskom obliku.

III. NACIN PRIKUPLJANJA

Clanak 5.

(1) Podaci iz clanka 2. tocke 1., 2. i 3. ovoga Zakona prikupljaju se na Obrascu R-Sm.

(2) Oblik, sadržaj, nacin popunjavanja i podnošenja Obrasca R-Sm te kontrolu njegove ispravnosti propisuje pravilnikom Upravno vijeće REGOS-a.

Clanak 6.

(1) Obveznik podnošenja podataka iz clanka 2 tocke 1., 2. i 3. ovoga Zakona je obveznik obracunavanja doprinosa prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga clanka, za osiguranike koji su sami obveznici placanja doprinosa, podatke o razdoblju, osnovici i mjesečnom iznosu doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja podnosi, u formi Obrasca R-Sm, tijelo državne uprave nadležno za njihovo utvrđivanje.

Clanak 7.

(1) Obveznici podnošenja podataka iz clanka 6. stavka 1. dužni su podnijeti podatke REGOS-u na Obrascu R-Sm prilikom svakog placanja doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja.

(2) Ako doprinosi za obvezna mirovinska osiguranja nisu obracunani i uplaceni u zakonskom roku, obveznik podnošenja podataka obvezno, do kraja mjeseca za prethodni mjesec, podnosi Obrazac R-Sm.

Clanak 8.

Obveznik podnošenja podataka dužan je podnijeti Obrazac R-Sm za sve osiguranike za koje prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja ima obvezu obracuna doprinosa.

Clanak 9.

Za točnost podataka iskazanih na Obrascu R-Sm odgovoran je obveznik podnošenja podataka.

IV OBRADA PODATAKA

Clanak 10.

(1) REGOS je dužan u roku od tri radna dana od dana primitka Obrasca R-Sm izvršiti kontrolu njegove ispravnosti.

(2) Kada REGOS ustanovi da su podaci u Obrascu R-Sm neispravni, ispostavit će obvezniku ispis grešaka.

(3) Obveznik je dužan u roku od tri radna dana od dana primitka ispisa grešaka dostaviti REGOS-u novi ispravljeni Obrazac R-Sm.

Clanak 11.

(1) REGOS podatke iz clanka 2. točke 4. i 5. ovoga Zakona povezuje s odgovarajućim podacima iz Obrasca R-Sm.

(2) Povezane podatke iz stavka 1. ovoga clanka REGOS evidentira u registar.

(3) Podaci dostavljeni na Obrascu R-Sm čuvaju se i pohranjuju u registru na informatičkom mediju.

(4) Umjesto izvornih Obrazaca R-Sm čuvaju se obrasci snimljeni na informatičkom mediju koji osiguravaju istovjetnost reprodukcije s izvornim Obrazcem R-Sm.

V. REGISTAR

Clanka 12.

(1) REGOS vodi registar o podacima iz clanka 2. i clanka 11. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) REGOS prema podacima iz registra vodi jedinstveno računovodstvo osobnih racuna članova mirovinskih fondova, koje obuhvata: zaprimanje ukupnog iznosa uplate za individualnu kapitaliziranu štednju, njezino povezivanje s podacima pripadajućeg Obrasca R-Sm, prosljeđivanje sredstava u OMF i OMD, obavljanje konverzije u obracunske jedinice te evidentiranje na osobnim računima članova mirovinskih fondova; vođenje evidencije o osobnim računima članova mirovinskih fondova; prijenos sredstava iz jednog u drugi mirovinski fond, zatvaranje osobnih racuna i prosljeđivanje sredstava zakonskim primateljima; prosljeđivanje nepovezanih uplata na privremeni račun te uplata za osiguranike koji u zakonskom roku nisu odabrali OMF; povlačenje naknadno povezanih uplata s privremenog racuna; povlačenje sredstava iz OMF temeljem podnesenih korektivnih Obrazaca R-Sm i uspostavljanje sustava tokova podataka potrebnih za vođenje jedinstvenog računovodstva osobnih racuna.

(3) Način i postupak vođenja registra, te ispravak podataka u registru propisuje pravilnikom Upravno vijeće REGOS-a.

(4) U obavljanju poslova iz stavka 1. i 3. ovoga clanka REGOS ima javne ovlasti.

Clanak 13.

(1) Podaci se unose u registar na način da osiguraju naknadni prikaz i tiskanje izvotka, odnosno potvrde o podacima unesenim u registar.

(2) Nakon unosa podataka u registar svaka dopuna ili izmjena podataka upisuje se na način da se prethodni podaci ne brišu, nego se označavaju kao arhivski s naznakom datuma kada je izvršena promjena.

Članak 14.

(1) Na zahtjev osiguranika REGOS je dužan izdati potvrdu o podacima unesenim u registar. Potvrda ima značenje javne isprave.

(2) Kada na temelju potvrde iz stavka 1. ovoga članka osiguranik smatra da su mu u registru evidentirani neispravni podaci, ima pravo pisanim zahtjevom i uz prilaganje odgovarajućeg dokaza, zatražiti da REGOS inicira ispravak odnosno dopunu podataka.

(3) REGOS je dužan po zahtjevu iz stavka 2. ovoga članka, u roku od 15 dana od dana primitka zahtjeva, ako utvrdi da je zahtjev opravdan, provesti odgovarajući ispravak odnosno dopunu podataka u registru i obavijestiti osiguranika o učinjenom.

Članak 15.

Za postupanje iz članka 14. stavak 1. ovoga Zakona naplaćuje se upravna pristojba u skladu sa Zakonom.

Članak 16.

(1) Na zahtjev obveznika podnošenja podataka, REGOS je dužan izdati ispis podataka iz registra u formi Obrasca R-Sm.

(2) REGOS zaraćunava naknadu za ispis Obrasca R-Sm iz stavka 1. ovoga članka, koja ne može biti veća od stvarnog troška.

Članak 17.

REGOS podatke iz registra dostavlja:

1. Poreznoj upravi, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje podatke o osiguraniku mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje koji je dobrovoljno pristupio tom osiguranju,
2. Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje podatke po osiguraniku prikupljene od obveznika podnošenja podataka o iznosima place, odnosno osnovice (do iznosa najviše mjesečne osnovice) i druge podatke potrebne za ostvarivanje prava na način i u rokovima utvrđenima ugovorom,
3. Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje podatke po osiguraniku prikupljene od obveznika podnošenja o iznosima place, odnosno osnovice i druge podatke potrebne za ostvarivanje prava na način i u rokovima utvrđenima ugovorom,
4. Hrvatskom zavodu za zapošljavanje podatke po osiguraniku prikupljene od obveznika podnošenja o iznosima place, odnosno osnovice i druge podatke potrebne za ostvarivanje prava na način i u rokovima utvrđenima ugovorom,
5. Obveznim mirovinskim društvima podatke o članovima i njihovim uplatama, ulaznim naknadama, o prestanku članstva, o promjenama članstva te o zatvaranju osobnih racuna na način i u rokovima utvrđenima ugovorom,
6. Tijelima državne uprave i tijelima sudbene vlasti podatke po osiguraniku kada su ova tijela ovlaštena zakonom pribaviti ove podatke.

Clanak 18.

(1) Podaci iz registra mogu se koristiti za statisticka istraživanja i druge svrhe na način koji ne omogućuje prepoznavanje obveznika iz članka 6. ovoga Zakona ili osiguranika na koje se podaci odnose.

(2) Osobni podaci o osiguranicima prikupljeni na temelju ovoga Zakona mogu se koristiti samo u svrhe određene zakonom i ne mogu se koristiti u druge svrhe.

Clanak 19.

(1) Podatke iz registra mogu koristiti banke za potrebe postupanja po pojedinacnim zahtjevima njihovih komitenata.

(2) Banka je obvezna prije dostavljanja pisanog zahtjeva za korištenje podataka iz registra pribaviti suglasnost od osobe na koju se ti podaci odnose.

(3) Banka je dužna u svojim evidencijama pohraniti suglasnost osobe na koju se dostava podataka odnosi.

Clanak 20.

REGOS je dužan voditi posebnu evidenciju o osobnim podacima koji su dani na korištenje korisniku osobnih podataka i svrsi za koju su osobni podaci dani.

Clanak 21.

Visina naknade za obavljanje aktivnosti iz članka 16. stavak 1., članak 18. stavak 1. i 19. stavak 1. ovoga Zakona utvrđuje se cjenikom kojeg donosi Upravno vijeće REGOS-a.

VI. KAZNENE ODREDBE

Clanak 22.

(1) Obveznik podnošenja podataka pravna osoba kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 5.000,00 do 50.000,00 kuna:

1. ako ne dostavi podatke REGOS-u na Obrascu R-Sm prilikom svakog plaćanja doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja (članak 7. stavak 1.),

2. ako ne dostavi podatke REGOS-u na Obrascu R-Sm najkasnije do kraja mjeseca za prethodni mjesec (članak 7. stavak 2.),

3. ako ne dostavi Obrazac R-Sm za sve osiguranike u propisanom roku (članak 8.).

4. ako ne dostavi ispravljeni Obrazac R-Sm u propisanom roku (članak 10. stavak 3.),

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se obveznik podnošenja podataka fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Clanak 23.

Novčanom kaznom od 500,00 kuna do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

1. osoba koja neovlašteno da na uvid trećoj osobi podatke iz registra o osiguranicima, njihovoj placi i druge njihove osobne podatke prikupljene prema ovome Zakonu,

2. osoba koja prikupljene podatke od REGOS-a koristi u svrhe izvan onih koje su određene ovim Zakonom (clanak 18 stavak 2.).

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Clanak 24.

Upravno vijeće REGOS-a će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbene propise iz clanka 5. stavka 2. i clanka 12. stavka 3. ovoga Zakona.

Clanak 25.

(1) Danom primjene ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima, o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prireza porezu na dohodak («Narodne novine», br. 114/01 i 153/02).

(2) Na obvezu podnošenja podataka o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak do 31. prosinca .2004. primjenjuju se propisi koji su važili u razdoblju za koje se podnose podaci.

Clanak 26.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama», a primjenjuje se od 1. siječnja 2005.

OBRAZLOŽENJE

KONACNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O PRIKUPLJANJU PODATAKA PO OSIGURANICIMA O DOPRINOSIMA ZA OBVEZNA MIROVINSKA OSIGURANJA

a) Opce odredbe (cl. 1.-3.)

Ovim odredbama određen je predmet uređivanja ovoga zakona, tj. objedinjeno prikupljanje podataka po osiguranicima o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja, te podataka o njihovim uplatama. Objedinjeno prikupljanje, obrada i dostavljanje podataka u smislu ovoga Zakona odnosi se na sve vrste doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja.

Osobe na koje se ovaj Zakon primjenjuje su osiguranici obuhvaćeni obveznim mirovinskim osiguranjem, te osobe koje prava iz obveznog mirovinskog osiguranja ostvaruju samo u određenim okolnostima prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 102/98; 127/00; 59/01; 109/01; 147/02; 117/03 i 30/04). Odredbom članka 2. Zakona propisano je da se, temeljem ovog Zakona, prikupljaju podaci o: obvezniku podnošenja podataka, osiguranicima, razdoblju, iznosima osnovica, vrsti i iznosu obračunanih doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja, uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje te uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti prema drugom dohotku prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja.

Odredbom članka 3. Zakona predviđeno je da REGOS prikuplja i obrađuje podatke.

b) Temeljni pojmovi (clanak 4.)

U ovoj odredbi definirano je što znače pojedini pojmovi koji se nalaze u zakonu, a nužni su za bolje razumijevanje Zakona i njegovu provedbu u praksi.

c) Nacin prikupljanja podataka (clanak 5.-9.)

Predviđeno je da se podaci po osiguranicima o obračunanim doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja prikupljaju na obrascu "Specifikacija po osiguranicima o obračunanim doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja" (Obrascu R-Sm), te da će Upravno vijeće REGOS-a, pravilnikom propisati oblik, sadržaj, način popunjavanja i podnošenja Obrasca R-Sm, te kontrolu njegove ispravnosti (članak 5.).

Obrazac R-Sm objedinjuje podatke o: doprinosima za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i doprinosu za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Uporabom ovoga obrasca, a s obzirom na objedinjeno prikupljanje podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja, prestala je potreba prikupljanja ovih podataka u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje što je regulirano predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju.

Odredbom članka 6. određeno je da su obveznici podnošenja podataka na Obrascu R-Sm svi obveznici obračunavanja doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja.

Za osiguranike koji su sami obveznici plaćanja doprinosa (poljoprivrednici, obrtnici, samostalne profesionalne djelatnosti), podatke o razdoblju, osnovici i mjesečnom iznosu doprinosa, podnosi Ministarstvo financija - Porezna uprava koja je nadležna za njihovo utvrđivanje.

S obzirom da se sredstva prikupljena doprinosom za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje dnevno prosljeđuju u obvezne mirovinske fondove i evidentiraju na osobnim računima osiguranika, bilo je potrebno propisati i to da se podaci na Obrascu R-Sm bez odgađanja podnose prigodom svake uplate doprinosa (članak 7.). Ako doprinosi za obvezna mirovinska osiguranja nisu obračunani i uplaćeni u zakonskom roku, obveznik podnošenja podataka obvezno, do kraja mjeseca za prethodni mjesec, podnosi Obrazac R-Sm.

Obveznik podnošenja podataka dužan je podnijeti Obrazac R-Sm za sve osiguranike za koje prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja ima obvezu obračuna doprinosa (članak 8). Ovom odredbom obvezuje se obveznik podnošenja podataka da na Obrascu R-Sm iskaže podatke za sve svoje radnike i druge osobe za koje ima obvezu podnošenja podataka.

Za točnost podataka iskazanih na Obrascu R-Sm odgovoran je obveznik podnošenja podataka (članak 9.) jer podatke na Obrascu R-Sm popunjava iz svojih evidencija vezanih uz obračun plaće i drugih dohodaka.

d) Obrada podataka (članak 10. - 11.)

Prema članku 10. ovoga Zakona REGOS je dužan po primitku Obrasca R-Sm kontrolirati njegovu ispravnost (formalna, računska, logička kontrola). U slučaju utvrđivanja eventualne greške predviđena je mogućnost ispravljanja, prema ispisu grešaka koji će obveznicima podnošenja podataka ispostavljati REGOS.

Nakon kontrole ispravnosti podataka na Obrascu R-Sm, REGOS poduzima radnje kojima se povezuju podaci na Obrascu R-Sm s podacima o uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za drugi dohodak te ih evidentira u registar.

Podaci se povezuju s pripadajućim uplatama samo za ove doprinose jer se i prava iz mirovinskog osiguranja za ove kategorije osiguranika ostvaruju temeljem uplaćenih doprinosa.

Podaci se u registru pohranjuju na informatičkom mediju i osiguravaju istovjetnost reprodukcije s izvornim Obrascem R-Sm (članak 11.). S obzirom da se Obrasci R-Sm umjesto izvornih čuvaju snimljeni na informatičkom mediju, smanjuju se troškovi arhiviranja zaprimljenih Obrazaca R-Sm.

e) Registar (članak 12.- 21.)

O podacima prikupljenim temeljem ovog Zakona REGOS vodi registar na način da se osigura naknadni prikaz i tiskanje potvrde o podacima unesenim u registar (članak 12. i 13.). Budući da REGOS vodi evidencije na temelju kojih

osiguranici ostvaruju određena prava, potrebno je da REGOS u tome dijelu ima javne ovlasti.

Na ovaj način sustav prikupljanja podataka koji se odnosi na doprinose za obvezna mirovinska osiguranja je transparentan jer osiguranici mogu dnevno "kontrolirati" obveznika i reagirati u slučaju bilo kakvih nesukladnosti. Mogućnost dobivanja potvrda iz Registra pokazao se iznimno značajnim jer sada osiguranici mogu tijekom godine dobiti ažurne podatke o osnovicama i iznosima doprinosa. Potvrda iz registra ima značenje javne isprave (članak 15.).

Ovim člankom predviđena je mogućnosti za intervenciju odnosno zaštitu prava osiguranika u postupku ispostavljanja, prikupljanja i evidentiranja Obrascu R-Sm. Kada osiguranik ustanovi da su mu u registru evidentirani neispravni podaci, ima pravo pisanim zahtjevom i uz prilaganje odgovarajućeg dokaza, zatražiti da REGOS inicira ispravak odnosno dopunu podataka kod obveznika podnošenja podataka, ukoliko je zahtjev opravdan, te u roku od 15 dana od dana primitka zahtjeva o učinjenom obavještava osiguranika.

Za postupanje iz članka 14. stavak 1. ovoga Zakona naplacuje se upravna pristojba sukladno Zakonu o upravnim pristojbama («Narodne novine» broj 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 116/00, 163/03 i 17/04) - članak 15.

Člankom 16. Zakona predviđena je mogućnost naknadnog ispisa podataka iz registra u formi Obrascu R-Sm onim obveznicima podnošenja podataka koji to zatraže pisanim putem. REGOS zaračunava naknadu za ispis Obrascu R-Sm.

Odredene podatke REGOS će dostavljati Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Ministarstvu financija (Porezna uprava) i mirovinskim društvima na korištenje u njihovim evidencijama odnosno bazama podataka, a u svrhu ostvarivanja prava i dužnosti osiguranika i osiguranih osoba u sklopu tih javnih ustanova i državnih tijela (članak 17.). Način i rokovi dostave podataka definirat će se međusobnim ugovorima. S obzirom na potrebe određenih tijela državne uprave i sudbene vlasti, predviđena je mogućnost da se, pod uvjetima utvrđenim zakonom, tim tijelima, a na njihov službeni zahtjev, dostavljaju podaci iz registra koji se vodi i održava prema ovome Zakonu.

U članku 18. propisano je da se podaci iz registra mogu koristiti za statistička istraživanja i druge svrhe na način koji ne omogućuje prepoznavanje obveznika podnošenja podataka ili osiguranika na koje se podaci odnose. Podaci iz Obrascu R-Sm evidentirani u registru kvalitetan su izvor podataka u svrhu statističkih istraživanja na razini države, županije, općine i grada prema različitim kriterijima. Na ovaj način za statistiku rada mogu se koristiti stvarni podaci, a ne više podaci temeljeni na anketama i uzorcima.

Osim do sada navedenih korisnika podataka iz registra ovim zakonom uvode se i banke kao mogući korisnici podataka za postupanja po pojedinačnim zahtjevima njihovih komitenata. Na ovaj način se građanima pojednostavljuje dobivanje potvrda iz registra koje im služe u svrhu ostvarivanja prava na kredit, otvaranja tekućeg računa i sl. Ovakav neposredni način dostave potvrda bankama je korak naprijed u smanjenju birokracije državnih institucija i ubrzanje protoka informacija od državnih institucija do krajnjih korisnika. Radi zaštite osobnih podataka bankama je propisana obveza pribavljanja prethodne suglasnosti za korištenje podataka iz registra od osobe na koju se ti podaci odnose.

REGOS je dužan voditi posebnu evidenciju o osobnim podacima koji su dani na korištenje korisniku osobnih podataka i svrsi za koju su osobni podaci dani sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka (članak 20.).

Iako REGOS vodi javnu evidenciju, ispostavljanje ispisa podataka iz registra u formi Obrasca R-Sm na zahtjev obveznika, dostavljanje podataka za statisticka istraživanja i druge svrhe kao i dostavljanje podataka bankama prouzrociti ce mu određene dodatne troškove. Stoga mu valja omogućiti i naplaccivanje takvih usluga (clanak 21.).

f) Kaznene odredbe (clanak 22.- 23.)

U Zakonu su predložene i odgovarajuće kazne za slucajeve nedostavljanja podataka i nedostavljanja ispravaka, kao i u slucaju neovlaštenog davanja podataka i korištenja podataka protivno svrsi određenoj zakonom.

g) Prijelazne i završne odredbe (clanak 24. - 26.)

S obzirom na to da ce se Zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima, o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prireza porezu na dohodak («Narodne novine«, br. 114/01, 153/02) prestati primjenjivati s 31.12.2004., neophodno je da se ovaj Zakon primjenjuje od 1. siječnja 2005. (clanak 25. stavak 1.). To znaci da prvo podnošenje podataka na Obrascu R-Sm odnosi se na obracun za siječanj 2005. godine. Na obvezu podnošenja podataka o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak do 31.12.2004. primjenjuju se propisi koji su važili u razdoblju za koje se podnose podaci.